

Описанъ е точно у Ан. Явашов¹⁾, страница 49: „Нѣкой си Хасанъ ефенди, едноврѣменикъ на Пазвантоглу въ Видинъ, е обкопалъ съ валъ цѣлиятъ градъ. Вальтъ е прѣдставлявалъ единъ правоугълень чети-режгълникъ и се е простиралъ на сѣверъ отъ х. Костовата чешма, прѣзъ Кара-боклукъ, до Ваковската воденица — сегашната кладница; на изтокъ отъ х. Костовата чешма покрай х. Павли до близката воденица — старата салхана, на югъ отъ Башбунарската махала, покрай самитѣ лозя Хендамъ до Доброшката махала; на западъ вальтъ не личи и не се знае дали градътъ и отъ тази страна е билъ обкопанъ.“

Споредъ прѣдание, па и въ старитѣ турски документи се споменува Хезаръ (Хасаръ) — градъ, отъ което е произлѣзло Разградъ.²⁾ Обясне-нието за името на гр. Разградъ отъ Каница (споредъ Hammer) — Хесаръ-градъ = Хиляда замъци (Tausend Schlössern)³⁾ — е безъ значение; по-добно „Радинъ-градъ“ и „Разграденъ градъ.“

Въ зидовѣтъ на църквата „Св. Никола“ е зазиденъ български над-гробенъ камъкъ отъ 1467 год. (Прѣстави се отъ Вратца даскалъ Ми-хаилъ въ лѣтъ 3006 (т. е. 1467 слѣдъ Р. Хр.)

30.

Мѣстността подъ лозята на с. Борисово (Хасанларъ), надъ лѣвия брѣгъ на долната частъ на долината Кованлж-Хенде, се нарича

Хасарлъкъ (положението въ карта II). По свѣдѣние, тукъ е имало крѣпость, отъ която не сж останали никакви слѣди.

31.

На юго-западъ отъ гр. Разградъ, въ жгъла на платото, надъ дѣс-ния брѣгъ на долината Кованлж-Хенде, и единъ кжсъ страниченъ долъ, сж развалинитѣ на крѣпостъта

Кале Съртътъ⁴⁾ (фиг. 31, 1. планъ и положението карта II) отъ полигонална форма съ диаметръ около 200 кр. Крѣпостнитѣ зидове сж напълно съсипани въ видъ на насипъ по разоранитѣ наоколо ниви. Въ единъ жгълъ, обърнатъ къмъ платото, се виждатъ развалини на една кула (I); портитѣ не личатъ; по свѣдѣние, е имало двѣ порти: едната въ сѣверната (II), а другата въ юго-източната стѣна (III); ровътъ личи край стѣнитѣ, съ изключение на южната (надъ страничния долъ). На западната страна надъ стръмния склонъ не личатъ крѣпостни зидове.

Намѣрени сж само римски императорски монети отъ II и III ст. сл. Хр.

¹⁾ Исторически бѣлѣжки за Разградъ.

²⁾ Явашовъ: „Истор. бѣлѣжки за гр. Разградъ“ (обяснение на Г. Раковски) стр. 46,

³⁾ Kanitz. Donau Bulgarien III стр. 321.

⁴⁾ Абоба—Плиска стр. 491. Атласъ Табл. CX е, 2.